አምሳ ሁለተኛ ዓመት ቍጥር ፶፫
52nd Year — No. 53

አዲስ አበባ ሐምሌ ፳፬ ቀን ፲፱፻፹፭ ዓ. ም.
Addis Ababa, 31st July 1993

የ ኢ ት ዮ ጵ ያ የ ሽ ግ ግ ር መ ን ግ ሥ ት

ነጋሪት ጋዜጣ

NEGARIT GAZETA

OF THE TRANSITIONAL GOVERNMENT OF ETHIOPIA

የአንዱ ዋጋ 0.60

በ ኢ ት ዮ ጵ ያ የ ሽ ግ ግ ር መ ን ግ ሥ ት
የተወካዮች ምክር ቤት ተጠባባቂነት የወጣ

የፖስታ ሣጥን ቁ. ፹ሺ፩ (፩…)

ማ ው ጫ

ደንብ ቁጥር ፩፻፹፩/፲፱፻፹፭

የቴክኖሎጂ ሽግግር የሚኒስትሮች ምክር ቤት
ደንብ . . . . ገጽ ፩፻፹፩

የሚኒስትሮች ምክር ቤት ደንብ ቁጥር ፩፻፹፩/፲፱፻፹፭

ስለቴክኖሎጂ ሽግግር የወጣ የሚኒስትሮች ምክር ቤት

ደ ን ብ

የሚኒስትሮች ምክር ቤት የጠቅላይ ሚኒስትርንና የሚኒስትሮች ምክር ቤትን ሥልጣንና ተግባር ለመወሰን በወጣው አዋጅ ቁጥር ፪/፲፱፻፹፫ አንቀጽ ፬/፪ እና ኢንቨስትመንትን ለማበረታታት ለማስፋፋትና ለማስተባበር በወጣው አዋጅ ቁጥር ፲፭/፲፱፻፹፬ አንቀጽ ፺፫/፩/ መሠረት ይህን ደንብ አውጥቷል ።

ክ ፍ ል አ ን ድ

ጠ ቅ ላ ላ

፩· **አጭር ርዕስ**

ይህ ደንብ « የቴክኖሎጂ ሽግግር የሚኒስትሮች ምክር ቤት ደንብ ቁጥር ፩፻፹፩/፲፱፻፹፭ » ተብሎ ሊጠቀስ ይችላል ።

፪· **ትርጓሜ**

የቃሉ አገባብ ሌላ ትርጉም የሚያሰጠው ካልሆነ በስተቀር በዚህ ደንብ ውስጥ ፤

፩· «ስምምነት » ማለት የቴክኖሎጂ ሽግግር ስምምነት ነው ፤

፪· «ተዋዋይ ወገን » ማለት በቴክኖሎጂ ሽግግር ስምምነት ተሳታፊ በመሆን አቅራቢ ወይም ተቀባይ የሆነ ሰው ነው ፤

፫. «ሰው » ማለት የተፈጥሮ ሰው ወይም ሕጋዊ ሰውነት ያለው ተቋም ነው ፤

፬. «ተቀባዩ ወገን » ወይም «ተቀባይ » ማለት ቴክኖሎጂ በፈቃድ ፣ በግዥ ወይም በሌላ በማናቸውም ዓይነት ሕጋዊ መንገድ የሚቀበል ወገን ነው ፤

፭. «አቅራቢ ወገን » ወይም « አቅራቢ » ማለት ቴክኖሎጂን በሽያጭ ፣ በፈቃድ ፣ መብትን በመዳረግ ወይም በሌላ ማናቸውም ዓይነት ሕጋዊ መንገድ የሚያቀርብ ወገን ነው ፤

፮. «የቴክኖሎጂ ሽግግር » ማለት ምርትን ለማምረት ወይም የአመራረት ሂደትን ተግባራዊ ለማድረግ ወይም ለማሻሻል ወይም አገልግሎት ለመስጠት የሚረዳ ሥርዓት ያለው ዕውቀት ማስተላለፍ ሲሆን የቴክኖሎጂዎችን ማኔጅመንትና የግብይት ሁኔታንም ይጨምራል ፤ ሆኖም ዕቃዎችን ብቻ ለመሸጥ ወይም ለማከራየት የሚደረግን ግንኙነት አይሸፍንም ፤

፯. «የኢንዱስትሪያዊ ንብረት » ማለት በኢትዮጵያ ሕግ ወይም ኢትዮጵያ ተዋዋይ ወገን በሆነችበት ዓለም አቀፍ ስምምነት መሠረት ሕጋዊ ተፈጻሚነት ያለው የፓቴንት ፣ የንግድ ምልክት ፣ የኢንዱስትሪያዊ ንድፍ ወይም ሌላ የኢንዱስትሪያዊ ንብረት መብት ነው ፤

፰. «ጽሕፈት ቤት » ማለት የኢትዮጵያ ኢንቨስትመንት ጽሕፈት ቤት ነው ፤

፱. «የውጪ ዜጋ ንብረት የሆነ ኢንተርፕራይዝ » ማለት በኢትዮጵያ ሕግ መሠረት የተቋቋመና አብዛኛው ካፒታል በውጪ ዜጎች የተያዘ ማንኛውም ዓይነት የንግድ ድርጅት ነው ፡፡

የደንቡ ተፈጻሚነት

፫. ይህ ደንብ ፣

ሀ) በኢትዮጵያ ውስጥ ኗሪ በሆነ ወይም ቋሚ መኖሪያ ባለው ወይም ዜግነቱ ኢትዮጵያዊ በሆነ እና ዜግነቱ የውጪ በሆነ የተፈጥሮ ሰው ፤

ለ) በአገር ውስጥ የግል ወይም የመንግሥት ኢንተርፕራይዝና በውጪ ኢንተርፕራይዝ ፤

ሐ) የውጪ ዜጋ ንብረት በሆነ ኢንተርፕራይዝ እና በአገር ውስጥ የግል ወይም የመንግሥት ኢንተርፕራይዝ ፤

መካከል በሚደረጉ የቴክኖሎጂ ሽግግር ስምምነቶች ላይ ተፈጻሚ ይሆናል ፡፡

፪. ጽሕፈት ቤቱ የሚያወጣው ዝርዝር መመሪያ እንደተጠበቀ ሆኖ ፣ የዚህ ደንብ ድንጋጌዎች ከኢትዮጵያ ውጭ ባለ አንድ ኩባንያና ኢትዮጵያ ውስጥ በሚገኝ ቅርንጫፉ ወይም ተቀጽላው መካከል በሚደረጉ የቴክኖሎጂ ሽግግር ስምምነቶች ላይም ተፈጻሚ ይሆናሉ ፡፡

፬. ተፈጻሚ ሕግ

በዚህ ደንብ አንቀጽ ፫ የተደነገገው እንደተጠበቀ ሆኖ የቴክኖሎጂ ሽግግር ስምምነቶች ሕጋዊነታቸው ፣ አፈጻጸማቸው እና አተረጓጎማቸው በኢትዮጵያ ሕግ መሠረት የሚወሰን ይሆናል ፡፡

፭. ክርክሮች ስለመወሰን

ተዋዋይ ወገኖች ከቴክኖሎጂ ሽግግር ስምምነት ጋር ተያይዘው የሚነሱ ክርክሮችን በቀጥታ ድርድር ወይም በእርቅና በሽምግልና ደንቦችና ሥርዓቶች መሠረት ለመፍታት ሊስማሙ ይችላሉ ።

፮. የስምምነት ፎርምና ቋንቋ

፩. የቴክኖሎጂ ሽግግር ስምምነት በጽሑፍ መደረግ አለበት ።

፪. የስምምነቱ ቋንቋ እንግሊዝኛ ይሆናል ።

ክፍል ሁለት
የቴክኖሎጂ ምርጫ እና የምክር አገልግሎት

፯. የቴክኖሎጂ መረጣ

፩. የቴክኖሎጂ ወይም የተለዩ የቴክኖሎጂ አገልግሎቶች መረጣ የሚካሄደው በተቀባዩ ወገን ይሆናል።

፪. በዚህ አንቀጽ በንዑስ አንቀጽ (፩) የተደነገገው ቢኖርም የቴክኖሎጂ መረጣ ፣ የቴክኖሎጂውን ተስማሚነትና ጊዜ ያለፈበት አለመሆኑን በማገናዘብ ሊደረግ ይገባል ። በተለይም ቴክኖሎጂው

ሀ) የሀገሪቱን የኢኮኖሚ ፖሊሲና የልማት ስትራቴጂ ለማራመድ አስተዋጽኦ የሚያደርግ

ለ) በኢንቨስትመንትና በብሔራዊ ቴክኖሎጂያዊ አቅም መካከል ያለውን ልዩነት ግንዛቤ ውስጥ በማስገባት የቅርብ ጊዜ ፍላጎትን የሚያሟላ ፡ እና

ሐ) ብሔራዊ ቴክኒካዊ ወይም ሳይንሳዊ የአሠራር ዕውቀት ደረጃን ለማሳደግ የሚያግዝ

መሆኑ ትኩረት ሊሰጠው ይገባል ።

፰. የምክር አገልግሎት

ጽሕፈት ቤቱ በተቀባዩ ወገን ጥያቄ ሲቀርብለት የቴክኖሎጂ ሽግግሩ የሚፈጸምበትን ዘዴ በመምረጥና በድርድሩ ሂደት ምክር ይሰጣል ፤ እንዲሁም አማራጭ የቴክኖሎጂ ምንጮችንና ሌሎች ተዛማጅ ጉዳዮችን በሚመለከት ፡ መረጃዎችን ይሰጣል ።

ክፍል ሦስት
የቴክኖሎጂ ሽግግር ስምምነቶችን ስለመገምገም ስለማጽደቅና ስለመመዝገብ

፱. የግምገማ መሠረቶች

የግምገማ ዝርዝር መመዘኛዎች እንደቴክኖሎጂው ዓይነትና ባሕርይ የሚለዩ ቢሆንም ጽሕፈት ቤቱ ከሚመለከታቸው መሥሪያ ቤቶች ጋር በመተባበርና በሚከተሉት አንቀጾችና አግባብ ባላቸው ሌሎች ሕጎች የተደነገጉትን መሠረት በማድረግ የቴክኖሎጂ ሽግግር ስምምነቶችን ይገመግማል ።

፲. ቴክኖሎጂን ስለማብራራት እና አለያይቶ ስለማቅረብ

፩. ስምምነቱ እስከ ተቻለ ድረስ ለስምምነቱ ዓላማ የሚያስፈልገውን የቴክኖሎጂውን ትክክለኛና የተሟላ ዝርዝር ማብራሪያ መያዝ አለበት ፤ በተለይም ፤

ሀ) የሚተላለፈው ቴክኖሎጂ ይዘትና ዓበይት ባሕሪዎች ፣ ይገኛል ተብሎ የሚጠበቀው ምርት፣ የምርቱ ጥራት እና ዝርዝር በሚገባ መገለጽ አለበት ፤

ለ) ቴክኖሎጂውን ለመጠቀም ከአቅራቢው የሚፈለጉት አግባብ ያላቸው የቴክኒክ ሰነዶችና ሌሎች መረጃዎች ተለይተው መገለጽ አለባቸው ፤

ሐ) በአቅራቢው የሚሰጡ የቴክኒክ ዕርዳታ እና አገልግሎቶች ዝርዝር እንዲሁም ቴክኖሎጂው እና የቴክኒክ አገልግሎቶቹ የሚሰጡበት ሁኔታ በግልጽ መጠቀም አለበት ።

፫. ስምምነቱ የተለያዩ ይዘቶች የሚኖሩት ከሆነ የእያንዳንዱ ይዘት ዝርዝርና ዋጋው ተለይቶ መገለጽ አለበት ።

፲፩. የኢንዱስትሪያዊ ንብረት መብቶች ባለቤትነት እና የሶስተኛ ወገን መብቶች

፩. አቅራቢው የሚያስተላልፈው የኢንዱስትሪያዊ ንብረት መብቶች ባለቤት መሆኑን ወይም በሌላ ሁኔታ መብቱን ለማስተላለፍ የሚችል መሆኑን ማረጋገጥ አለበት ።

፪. ስምምነቱ ጸንቶ በሚቆይበት ጊዜ ተቀባዩ በኢንዱስትሪያዊ ንብረት መብቱ እንዳይጠቀም የሚከለክለው ወይም የሚያግደው ምንም ዓይነት መብት ሶስተኛ ወገኖች የሌላቸው ስለመሆኑ አቅራቢው ዋስትና መስጠት አለበት ።

፫. ለሶስተኛ ወገኖች የኢንዱስትሪያዊ ንብረት መብቶች መጣስ ኃላፊ የሚሆነው አቅራቢው እንደሚሆን ስምምነቱ በግልጽ ማመልከት አለበት ።

፲፪. ለአገልግሎት ተስማሚ ስለመሆን

አቅራቢው በስምምነቱ መሠረት የሚሰጠውን ልዩ መመሪያ በመከተል ቴክኖሎጂው በጥቅም ላይ እንዲውል ሲደረግ ተዋዋይ ወገኖች የተስማሙባቸውንና በስምምነቱ ውስጥ የተገለጹትን ዕቃዎች ለማምረት ወይም አገልግሎቶቹ ለመስጠት ተስማሚ መሆኑን ዋስትና መስጠት አለበት ።

፲፫. ምስጢራዊነት

፩. በስምምነት ውስጥ ወይም ከስምምነቱ የሚመነጭ ቴክኖሎጂውን በነፃ መገልገልን ወይም ማሳወቅን የሚያግድ የምስጢር ግዴታ ሲኖር ግዴታው ከሚመለከተው አንዱ ሁኔታ ሲፈጠር ይቋረጣል ።

ሀ) የቴክኖሎጂ መረጃው ከተቀባዩ ውጪ በሆነ አኳኋን የሕዝብ ሀብት ሲሆን ፣ ወይም

ለ) ተቀባዩ ቴክኖሎጂያዊ መረጃውን ከአቅራቢው ነፃ በሆነ መንገድ አግኝቶት የነበረ ሲሆን ።

፪. የስምምነት ጊዜው ሲያልፍ ቴክኖሎጂው በመጠቀም ረገድ ተደርጎ የነበረው ገደብም ያበቃል

፲፬. የውጤት ዋስትና

አቅራቢው የሚሸጋገረው ቴክኖሎጂ እና የሚሰጠው አገልግሎት የታለመውን ውጤት ለማግኘት የሚያስችል በቂና የተሟላ ለመሆኑ ዋስትና ለመስጠት ግዴታ የገባ መሆኑ በስምምነቱ ውስጥ መመልከት ይኖርበታል ። ስምምነቱ ተገቢ ሆኖ ሲገኝ ውጤት መገኘቱን ለማረጋገጥ እና ውጤቱ ሳይገኝ ቢቀር ምን ሊከተል እንደሚችል ለመወሰን የሚያስችሉ ቴክኒካዊ መስፈርቶችንና ዝርዝር ጉዳዮችን መያዝ አለበት ።

፲፭. የቴክኖሎጂ አገልግሎቶች

ተዋዋይ ወገኖች ተገቢ ሆኖ ሲገኝ ከስምምነቱ ጋር ተያይዘው የሚሰጡ የቴክኒክ አገልግሎቶችን ዝርዝር በስምምነታቸው ውስጥ ማካተት ይኖርባቸዋል ።

፲፮. የሰው ኃይል ሥልጠና

፩. ተቀባዩ ሲጠይቅ ለተቀባዩ ሠራተኞች ወይም በተቀባዩ ለሚሰየሙ ሠራተኞች ስለሚሸጋገረው ቴክኖሎጂ አያያዝና ቴክኖሎጂውን በሥራ ላይ ለማዋል ፣ በሚገባ ለማወቅ እና/ወይም ለማዋሃድ የሚረዳ በቂ ሥልጠና አቅራቢው እንደሚሰጥ ስምምነቱ ውስጥ መመልከት ይኖርበታል ።

፪. ስምምነቱ ሥልጠናን የሚያካትት ሲሆን የሚሰለጥኑት ሠራተኞች የሙያ ደረጃ ፣ የሥልጠናው መስክ ፣ የሥልጠናው ዘዴ ፣ ሥልጠናው የሚፈጀው ጊዜ ፣ የሥልጠናው ቦታ እና የሥልጠናው መርሀግብር ተግባራዊ ማድረጊያ የጊዜ ሠሌዳ እንዲሁም ሌሎች አግባብ ያላቸው ጉዳዮች በዝርዝር መገለጽ አለባቸው ።

፲፯. የመሣሪያዎች አካላት እና የመለዋወጫ ዕቃዎች አቅርቦት

፩. አቅራቢው ወገን ዋነኛ ወይም ብቸኛ አቅራቢ ሲሆን የሚሸጋገረውን ቴክኖሎጂ ለመጠቀም የሚያስፈልጉ የመሣሪያዎች አካላትንና መለዋወጫዎችን በስምምነቱ ውስጥ ለተወሰነው ጊዜ ለተቀባዩ ማቅረብ አለበት ።

፪. የተጠቀሱት ዕቃዎች ዋጋ በየወቅቱ ከሚኖረው ዓለም አቀፍ የገበያ ዋጋ መብለጥ እንደሌለበት በስምምነቱ ውስጥ መደንገግ አለበት ።

፲፰. የጥራት ደረጃዎች

ስምምነቱ የአቅራቢውን የንግድ ምልክቶች ፣ የንግድ ስሞች ወይም ተመሳሳይ የመልካም ስምና ዝና መለያ መጠቀምን የሚይዝ ሲሆን ተዋዋይ ወገኖች የተስማሙበትን የጥራት ደረጃ ለመጠበቅ መፈጸም ያለባቸውን ግዴታዎች ስምምነቱ ማመልከት ይኖርበታል ።

፲፱. የአገር ውስጥ ሀብትና የሰው ኃይል አጠቃቀም

፩. ስምምነቱ ተገቢ እስከሆነ ድረስ በተቀባዩ የሚሰየሙ እና በኋላ የሚቀርቡ ለሥራው በቂ ሥልጠና ያላቸው ወይም ተስማሚ የሆኑ የአገር ውስጥ ሠራተኞችን የማኔጅመንት ሠራተኞችን ጭምር መጠቀም ስለሚቻልበት ሁኔታ ማካተት ይኖርበታል ።

፰. አግባብ ያለው ሆኖ ሲገኝ በአገር ውስጥ የሚገኙ ቁሳቁሶችን ፣ ቴክኖሎጂ ፣ የቴክኒክ ጥበብ ፣ የማማከርና የኢንጂነሪንግ አገልግሎቶች እንዲሁም በተቀባዩ የሚጠቀሙ እና በኋላ የሚቀርቡ ሌሎች ሀብቶችን ስለመጠቀም የሚያመለክት ድንጋጌ በስምምነቱ ውስጥ መኖር አለበት ።

፱. የክፍያ ግዴታዎች

፩. ለቴክኖሎጂ የሚደረግ ክፍያ በጥቅል ወይም በሮያሊቲ ወይም ሁለቱን በያዘ መልክ ወይም እንደ የሁኔታው ለቴክኒካዊ አገልግሎት በሚወሰን የአገልግሎት ዋጋ መልክ ሊሆን ይችላል ።

፪. ስምምነቱ የክፍያውን ዓይነት እና የአከፋፈሉን ሥርዓት እንዲሁም ክፍያው የሚፈጸምበትን እና ዋጋ የሚተመንበትን የገንዘብ ዓይነት ማመልከት ይኖርበታል ።

፫. የተወሰነ ዝቅተኛ የሮያሊቲ ክፍያ አይኖርም ።

፬. ክፍያው የኢንዱስትሪያዊ ንብረት መብቶች በመኖራቸው የተወሰነ ሲሆን የመብቶቹ ተፈጻሚነት ጊዜ ሲያልቅ ወይም ተፈጻሚ እንዳይሆኑ ሲደረግ የክፍያ ግዴታው የሚቋረጥ ስለመሆኑ እንዲሁም ቴክኖሎጂው የተለያዩ ፓቴንቶች እና የአሠራር ዕውቀቶች የያዘ ሲሆን እና ቴክኖሎጂው በከፊል ሕጋዊ መሆኑ ሲቀር ተዋዋይ ወገኖች በክፍያ ግዴታቸው ላይ እንደገና መደራደር እንደሚችሉ በስምምነቱ ውስጥ መመልከት ይኖርበታል ።

፲. የክፍያ ግዴታዎችን ስለመገምገም

፩. የክፍያ ግዴታዎችን ለመገምገም ጽ/ቤቱ ፣

ሀ) የተዋዋይ ወገኖች ግዴታዎች ነፃ በሆኑ ሰዎች መካከል ሊኖር ከሚችል የአሠራር ልምድ ጋር የሚጣጣም እና ክፍያው ከሚሸጋገረው ቴክኖሎጂ ጋር ተመዛዛኝ መሆኑን ፣ ወይም ክፍያ ሲኖርም

ለ) ጥቅል ክፍያው ተገቢ መሆኑን እና የሮያሊቲ ክፍያ ሲኖርም ከምርት ዋጋው ጋር ተቀባይነት ባለው አኳኋን ተመዛዛኝ እና ከሚገኘው ቴክኖሎጂ ጋር የሚመጣጠን መሆኑን ለማረጋገጥ የምርቱን ወይም እንቅስቃሴው የሚደረግበትን ዘርፍ ዓይነት ፣ የምርቱን ዋጋና ተመሳሳይ ጉዳዮችን ፣ ግምት ውስጥ ሊያስገባ ይችላል።

፪. በዚህ አንቀጽ ንዑስ አንቀጽ (፩) ለተመለከተው ድንጋጌ ቀጥሎ የተዘረዘሩት መመዘኛዎች ሊታዩ ይቻላል ፣

ሀ) ቴክኖሎጂው የታወቀበትን እና አገልግሎት ላይ የዋለበትን ጊዜ ርዝመት መሠረት በማድረግ የሚወሰን የቴክኖሎጂያዊ ውጤት ደረጃ ፣

ለ) ቴክኖሎጂው በአቅራቢው ወይም በሌሎች አቅራቢዎች ለተመሳሳይ ዓላማ ከዋሉ ቴክኖሎጂዎች እና የአሠራር ሂደቶች ጋር ሊወዳደር የሚችል ከሆነ የሚኖረው የቴክኖሎጂ ውስብስብነት ደረጃ ፣

ሐ) ገበያን መሠረት በማድረግ ቴክኖሎጂውን በመጠቀም የሚገኘው የምርት ጥራት ደረጃ ፤

መ) ቴክኖሎጂው በፍጥነት በሚቀያየርበት ማለትም ቀጣይ መሻሻል በሚደረግበት እና ማሻሻያው ጥቢቃ ሊደረግለት በማይችልበት ዘርፍ የማያቋርጥ ክትትልና ወቅታዊ የቴክኖሎጂ መረጃና ዳታ መኖር እና አለመኖሩ ፤

ሠ) በዘርፉ ውስጥ አቅራቢው ያለው ዝና እና ተቀባይነት ፤

ረ) አግባብነት ያለው ሆኖ ሲገኝ የአቅራቢው የምርምርና ሥርጸት አቅም ፤

ሰ) የምርቱ ዓይነት ወይም እንቅስቃሴው የሚደረግበት ዘርፍ ተፈላጊነት ደረጃ ፤

ሸ) ቴክኖሎጂውን ሙሉ በሙሉ ለማሸጋገርና በተቀባዩ ሙሉ በሙሉ ለማዋሐድ የሚፈጀው ጊዜ ።

፫. የክፍያ ግዴታዎች ግምገማ አግባብ ካለው ባለሥልጣን ጋር በመመካከር ይደረጋል ።

፳፪. ስምምነቶችን ስለማጽደቅና መመዝገብ

፩. ጽ/ቤቱ ማመልከቻ ከተቀበለበት ቀን አንስቶ በ፴ ቀናት ውስጥ የስምምነቱን ምዝገባ ለማጽደቅ ወይም ውድቅ ለማድረግ መወሰን አለበት ።

፪. ጽ/ቤቱ ስምምነቱን ላለመመዝገብ ሲወስን ውሳኔው የተመሠረተባቸው ምክንያቶች በጽሑፍ መገለጽ አለባቸው ።

፫. በዚህ ደንብ መሠረት የጸደቀ ስምምነት ወዲያውኑ በጽ/ቤቱ ይመዘገባል ።

፬. በስምምነቱ እንደተመዘገበ ጽ/ቤቱ ለአመልካቹ የምዝገባ የምስክር ወረቀት ወዲያውኑ መስጠትና ይህንኑ ለኢትዮጵያ ብሔራዊ ባንክ ማሳወቅ አለበት ።

፳፫. ስምምነትን ላለማጽደቅና ምዝገባን ለመከልከል የሚያበቁ ምክንያቶች

፩. ጽ/ቤቱ የሚከተሉት ሁኔታዎች በተከሰቱ ጊዜ ስምምነቱን ማጽደቅና መመዝገብ የለበትም ፤

ሀ) ተቀባዩ ከሚሸጋገረው ቴክኖሎጂ ጋር የተያያዘ የምርምርና ሥርጸት ፤ የማስማማት ወይም የማሻሻል ተግባራትን እንዳያከናውን ገደብ ተደርጎበት ከሆነ ፤

ለ) የሚሸጋገረው ቴክኖሎጂ ጊዜ ያለፈበት እና ወይም ተስማሚ ያልሆነ ወይም ኢትዮጵያ ውስጥ የሚገኝ መሆኑ ሲረጋገጥ ፤

ሐ) በስምምነቱ ውስጥ የቴክኖሎጂ አቅራቢው በቀጥታ ወይም በተዘዋዋሪ መንገድ በተቀባዩ የአስተዳደር ሥራ ውስጥ ጣልቃ እንዲገባ ወይም እንዲቆጣጠር የሚያስችሉ ሐረጎች ሲገኙ ፤

መ) የመረጃ ልውውጡ የጋራ ኃላፊነት አካል ወይም ለተቀባዩ ጥቅም የሚያስገኝ ካልሆነ በስተቀር ተቀባዩ ያገኛቸውን የኢንዱስትሪያዊ ንብረት መብቶች ወይም መሻሻሎችን በከፊል ወይም በሙሉ ለማሸጋገር ወይም ለመጠቀም የሚያስችል ግዴታ ስምምነቱ ይዞ ሲገኝ ፤

ሠ) ስምምነቱ እጅግ በጣም ረጅም ለሆነ ጊዜ እንዲቆይ ሲደረግ ፤

ረ) ስምምነቱ ያለበቂ ምክንያት አጋዥ ወይም የሚያሟሉ ቴክኖሎጂን መጠቀም የሚከለክል ወይም የሚገድብ ሐረግ ሲይዝ ፤

ሰ) በሀገር ውስጥ ወይም በዓለም አቀፍ ገበያ ላይ አማራጭ የአቅርቦት ምንጮች ወይም ሁኔታዎች እያሉ ተቀባዩ መሣሪያዎችን ፣ ቁሳቁሶችን ፤ መለዋወጫ መሣሪያዎችን ወይም ጥሬ ዕቃዎችን ሙሉ በሙሉ ከተወሰነ ምንጭ ብቻ እንዲያገኝ ወይም የማይፈልጋቸውን ተጨማሪ ቴክኖሎጂዎች፣ የወደፊት ፈጠራዎችና ማሻሻያዎች ፣ ዕቃዎችወይም አገልግሎቶች እንዲወስድ የሚገደድ ሲሆን ፤

ሸ) ተቀባዩ ለሀገር ውስጥ ወይም ለውጭ ገበያ በሚያቀርባቸው ዕቃዎች የምርት መጠን ላይ ገደብ የተደረገ ወይም የመሸጫ ወይም የእንደገና መሸጫ ዋጋቸው የተወሰነ ሲሆን ፤

ቀ) በሚሸጋገረው ቴክኖሎጂ ዕውቀትና አሠራር የሰለጠኑ ኢትዮጵያውያን የቴክኒክ ሠራተኞች የሌሉ ካልሆነ በቀር የቴክኖሎጂ ተቀባዩ ለተወሰነ ወይም ላልተወሰነ ጊዜ በቴክኖሎጂ አቅራቢው የተመረጡ ሠራተኞችን እንዲጠቀም የሚገደድ ሲሆን ፤

በ) ተቀባዩ ጥያቄውን የተቀበለ እና አቅራቢው ከተቀባዩ ይልቅ ለውጪ ንግድ ዕቃዎች ገበያ ለማስገኘት በቂ መሣሪያ ወይም አስፈላጊው የንግድ ስምና ዝና ያለው በመሆኑ የወጪ ንግዱን አስመልክቶ ከሚደረግ ስምምነት በስተቀር ፣ ተቀባዩ ከቴክኖሎጂ አቅራቢው ጋር ብቸኛ የሽያጭ ወይም የውክልና ስምምነት እንዲገባ ሲገደድ ፤

ተ) አቅራቢው ወገን በጥራት ቁጥጥር ወይም በደረጃ ጥበቃ ስም አስፈላጊና ተገቢ ያልሆነ ግዴታ በተቀባዩ ላይ ለመጣል የሚፈልግ ሆኖ ሲገኝ ፤

ቸ) በተቀባዩ ወገን የሚመረቱ ዕቃዎችን ወይም አገልግሎቶችን ወደውጪ መላክን በሚመለከት የተደረገ ተገቢ ያልሆነ ክልከላ ወይም ገደብ ሲኖር ፤

ኀ) በተቀባዩ የሚመረቱ ዕቃዎች ለተወሰነ ደንበኛ ብቻ እንዲሸጡ የሚያስገድድ ሁኔታ በስምምነቱ ውስጥ ሲኖር ፤

ነ) ከፍያው ከሚገኘው ቴክኖሎጂ ጋር ግንኙነት ~~የሌለው ሲሆን ወይም በተቀባዩ~~ ወገን ወይም በብሔራዊ ኢኮኖሚው ላይ ተገቢ ያልሆነ ወይም ከፍተኛ ጫና የሚፈጥር ሆኖ ሲገኝ ።

፪. በዚህ አንቀጽ ንዑስ አንቀጽ (፩) የተመለከቱት ድንጋጌዎች እንደተጠበቁ ሆነው የሚሸጋገረው ቴክኖሎጂ ለሕዝብ ጥቅም ወይም ለብሔራዊ ፍላጐት ተጻራሪ ነው ብሎ ጽ/ቤቱ ሲያምን ይህንኑ በግልጽ በማስረዳት ስምምነቱ እንዳይጸድቅና እንዳይመዘገብ ያደርጋል ።

፫. በዚህ አንቀጽ በንዑስ አንቀጽ (፩) የተዘረዘሩት ድንጋጌዎች ቢኖሩም ጽ/ቤቱ ለብሔራዊ ፍላጐት ጠቃሚ ነው ብሎ ካመነበት ስምምነቱን ማጽደቅ እና መመዝገብ ይችላል ።

፳፬. የምዝገባ ውጤት

በዚህ ደንብ መሠረት ያልተመዘገበ የቴክኖሎጂ ሽግግር ስምምነት ሕጋዊ ውጤት አይኖረውም ።

፳፭. ምዝገባን ስለመሠረዝ

፩. ጽ/ቤቱ ማንኛውም ስምምነት ከተመዘገበ በኋላ የዚህን ደንብ ድንጋጌዎች በሚቃረን መንገድ መሻሻሉን ወይም መለወጡን ካመነበት ምዝገባውን ለመሠረዝ መፈለጉን ለሚመለከታቸው ተዋዋይ ወገኖች በጽሑፍ ያሳውቃል ። ማስታወቂያው የምዝገባ ማመልከቻን ላለመቀበል እንደተሰጠ ማስታወቂያ ሆኖ ይቆጠራል ።

፪. በማስታወቂያው መሠረት ተዋዋይ ወገኖች አስፈላጊውን ማሻሻያ ካላደረጉ ጽ/ቤቱ የሚመለከታቸውን ወገኖች የምስክር ወረቀት መሠረዝ ይችላል ።

ክፍል አራት

ስለክትትልና የቴክኖሎጂ ሽግግር ስምምነትን ስለማደስ

፳፮. ክትትል

፩. ጽ/ቤቱ ከሚመለከታቸው መ/ቤቶች ጋር በመተባበር በቴክኖሎጂ ሽግግር ስምምነት የተመለከቱ ግዴታዎችን ተፈጻሚነት ይከታተላል ።

፪. ጽ/ቤቱ ዝርዝር የክትትል ዓይነቶችንና መንገዶችን የሚመለከት መመሪያ ሊያወጣ ይችላል ።

፫. ጽ/ቤቱ እንደስምምነቱ ዓይነት በሚወሰን ጊዜ ውስጥ የአፈጻጸም ዘገባ እንዲቀርብለት መጠየቅ አለበት ።

፬. በዚህ አንቀጽ ንዑስ አንቀጽ (፫) መሠረት ለጽ/ቤቱ የሚቀርብ ሪፖርት ቀጥሎ የተመለከቱትን መያዝ አለበት ፤

ሀ) ከተሸጋገረው ቴክኖሎጂ የተገኙ ጥቅሞችን እንዲሁም ከዚሁ የመነጩ አዳዲስ ውጤቶችን እና መሻሻሎችን ፤

ለ) በውጪ አማካሪ ወይም የቴክኒክ ሠራተኛ የተከናወኑ ተግባራትን እና የተሰጡ አገልግሎቶችን እና የውጪ ዜጎችን በኢትዮጵያውያን ለመተካት እና አገልግሎቱ በኢትዮጵያውያን እንዲሰጥ ለማድረግ ስለተወሰደ የሥልጠና ፕሮግራም ፤

ሐ) የምርምርና ሥርፀት ተግባራትን ለማካሄድ የተወሰዱ እርምጃዎች ፤

መ) የተሸጋገረው ቴክኖሎጂ እንዲሰርጽና እንዲስማማ የተወሰዱ እርምጃዎች ፤ እና

ሠ) የተሸጋገረውን ቴክኖሎጂና ተዛማጅ ጉዳዮች የሚመለከቱ ሌሎች አግባብ ያላቸው ጉዳዮችን ።

፳፫. <u>ስምምነት ስለማደስ</u>

ጽ/ቤቱ ተቀባዩ ወገን በሚያቀርበው ጥያቄና አግባብነት ካላቸው መ/ቤቶች ጋር በመመካከር የቴክኖሎጂ ስምምነቶችን ለማደስ የሚቀርቡ ማመልከቻዎችን መርምሮ ይወስናል ።

፳፬. <u>ደንቡ የሚጸናበት ጊዜ</u>

ይህ ደንብ በነጋሪት ጋዜጣ ታትሞ ከወጣበት ቀን ጀምሮ የጸና ይሆናል ።

አዲስ አበባ ሐምሌ ፳፬ ቀን ፲፱፻፹፭ ዓ.ም.

ታምራት ላይኔ

የኢትዮጵያ የሽግግር መንግሥት

ጠቅላይ ሚኒስትር